

**R. Sachs, J. Rozpędowski, E.
Dąbrowski, E. Grochowska, E.
Gwiazdowska, J. Kos, K. Onzol**

**Witków, gm. Szprotawa, woj.
zielonogórskie. Stanowisko 6**

Informator Archeologiczny : badania 16, 288-289

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na zewnątrz kościoła podczas prac ziemnych na północ od zakrystii zarejestrowano występowanie murów gotyckich. Wiązać je należy z klasztorными zabudowaniami zakonu Franciszkanów.

Nadzór archeologiczny jest i będzie kontynuowany.

TUCHOLA
woj.bydgoskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badaniami kierował mgr Leszek Wojda. Opiekę naukową sprawował doc.dr Jerzy Kmiecński. Finansował Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy. Jedenasty sezon badań. Zamek krzyżacki /XIV-XV w./ i miasto średniowieczne.

Celem badań na terenie miasta było odsłonięcie zewnętrznego lica miejskiego muru obwodowego w jego północno-zachodniej części oraz stwierdzenie czy po zewnętrznej stronie muru istniała fosa. Kolejnym przedmiotem badań była weryfikacja hipotezy o istnieniu fosy rozdzielającej wschodnią część muru obwodowego zamku od zachodniej części muru miejskiego. Za wymienioną hipotezą przemawia ukształtowanie terenu oraz źródła pisane /XVI-XVIII w./.

Wytyczono wykop prostopadle do muru obwodowego o wymiarach 5 x 2,5 m. Odsłonięto fundament muru obronnego zbudowanego z kamieni obrabianych i nie noszących śladów obróbki, wykonany techniką opus emplectum, z wyraźnymi śladami warstwowania w postaci gruzu ceglanego i mniejszych kamieni. Zaprawa wapienna użyta do spajania była złej jakości z dużą domieszką piasku i kamyków, na skutek niewłaściwego przygotowania - złego gaszenia wapna. Omawiany relikw zachował się do wysokości 3,35 m od poziomu fundamentu. Ceglana korona muru została rozebrana po pożarze miasta w 1781 r., po tej dacie również została zasypana fosa, której ślady odkryto w odległości około 1,5 m od muru. Uchwycona w wykopie szerokość fosy wynosi około 3,10 m. Materiał zabytkowy odkryty w trakcie badań to głównie ceramika z XVI-XVII wieku.

Realizację kolejnego celu badawczego przeprowadzono metodą odwiertów świdrem geologicznym na terenie domniemanej fosy. Wykonano 13 odwiertów w odstępach co 2 m. Uzyskany profil potwierdził istnienie fosy, o szerokości około 26 m i głębokości nie mniejszej niż 2,5 m, zasypanej najprawdopodobniej po wzmiankowanym pożarze miasta i zamku w 1781 r.

WITKÓW, gm.Szprotawa
woj.zielonogórskie
Stanowisko 6

Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi
Oddział Ziemi Lubuskiej
w Zielonej Górze

Badania prowadził mgr Rainer Sachs /autor sprawozdania/ przy współpracy prof.dr.hab.Jerzego Rozpędowskiego. W badaniach udział wzięli mgr Edward Dąbrowski, Ewa Grzechowska, Ewa Gwiazdowska, Jerzy Kos i Krzysztof Onzol. Finansował WKZ w Zielonej Górze. Drugi sezon badań. Średniowieczna i renesansowa stacja rycerska - tzw."Handeburek".

Kontynuowano eksplorację nawarstwień w wykopie założonym w 1978 r. Badania skoncentrowały się, zgodnie z ukształtowaniem warstw kulturowych, w północnej części wykopu, przy murze obwodowym, którego dolny zasięg uchwycono na głębokości -2,07 m. Przebadano nawarstwienia zniszczone przez przypadkowych odkrywców, sięgające miejscami do 0,40 m oraz warstwy kulturowe od 4a do 8, osiągając w najniższych partiach -2,10 m. Większość nawarstwień można wiązać z dwoma intensywnymi, krótkotrwałymi przebudowaniami wieży w 2 połowie XIV wieku /warstwa 8/ względnie na początku XV wieku /warstwy 5 i 6/.

Zespół zabytków ruchomych, które również przemawiają za datowaniem warstw 4a-8 na okres od połowy XIV do początku XV wieku, w r.b. był wyjątkowo bogaty. Odkryto m.in. kilkadziesiąt ułamków szkła stołowego, przeważnie zdobionego, wiele zabytków z brązu, jak np.szpile ozdobne oraz jedną sprzączkę do pasa zdobioną rytami, kolejne fragmenty glinianych figurek oraz ułamki bardzo wytwornej ceramiki stołowej, w tym duże ilości kamionek typu "Dreihausen". Wśród zabytków kościanych znajdują się kostki sześciennie do gry, kamyk do gry w kształcie piramidy, zdobione okładziny kościane oraz piszczałki-gwizdki na psy ??/. Numizmaty - to denar polski Jadwigi /1384-86/ z mennicy wschowskiej, halerz miejski Zgorzelca z około 1460 r. lub starszy, sfałszowany grosz miśnieński /około 1338-1465 r./, wykonany jednak poprawnymi tłokami mennicznymi oraz 2 monety nie dające się określić ze względu na zły stan zachowania /ekspertyza mgr.Stanisława Szczurka/.

O zasiedleniu najbliższej okolicy wieży rycerskiej w epoce kamienia świadczy kilka artefaktów krzemienych na wtórnym złożu.

W przybudówce natrafiono na głębokości 13,40 m na kamienną ławę fundamentu wieży, składającą się z 2 rzędów głazów narzutowych, odstających do około 0,50 m przed lico muru i sięgających do -3,98 m. Ze względu na słabą statykę terenu ławę ułożono na "poduszce" składającej się z trzywarstwowego dębowego rusztu wypełnionego gałęziami olchy /ekspertyza prof.dr.hab.Stanisława Łarka/.

Badania będą kontynuowane.